

Vragen en opwaardering m.b.t. SB Stand van zaken Klimaat centraal - op weg naar een klimaatneutrale provincie Utrecht (3e update)

Fractie	#	Vraag/input	Antwoord/reactie
GroenLinks	1	<u>Opwaardeerverzoek:</u>	
ChristenUnie	2	<u>Opwaardeerverzoek:</u> In de statenbrief 'Stand van zaken Klimaat centraal – op weg naar een klimaatneutrale provincie Utrecht (3e update)' wordt 'de provincie als voorbeeld' genoemd. Eerder is het onderzoek 'Van Utrecht naar Parijs: Verduurzaming provinciaal vastgoed' uitgevoerd. Dit naar aanleiding van het aangenomen amendement bij het Programmaplan energietransitie om in 2035 alle provinciale gebouwen energieneutraal te maken en in 2040 de hele organisatie energieneutraal te maken.	De antwoorden op de vragen uit dit opwaardeerverzoek zijn verderop opgenomen onder #11 en #12.
Volt	3	<u>Opwaardeerverzoek:</u> Het KEV 2022 stelt dat PU een emissiereductie van 26-44% zal halen in 2030. Dit is ver onder de doelstelling uit het Klimaatakkoord. Hoe is deze conclusie aangekomen bij GS, ook in het licht van de opeenstapelende rampen en problemen die we overal in Europa (en daarbuiten) zien, en geeft deze conclusie aanleiding om onze inzet verder op te schalen en te versnellen?	<p>GS en de Staten zijn hierover geïnformeerd in een informatiesessie op 2 november 2022. In deze sessie heeft het Planbureau voor de Leegomgeving (PBL) de cijfers uit de KEV gepresenteerd en toegelicht. In dezelfde sessie zijn de cijfers voor de provincie Utrecht uiteengezet.</p> <p>Onlangs heeft de minister voor Klimaat & Energie een aanvullend pakket met maatregelen naar de Kamer gestuurd om de klimaatdoelen voor 2030 te halen. Daarnaast verschijnt binnenkort, in opdracht van de provincie, het rapport van Drawdown Europe Research Association (DERA) met een nadere uitwerking van de negentien kansrijke Drawdown-maatregelen (deze negentien zijn te vinden op www.klimaatinspiratieutrecht.nl).</p> <p>Deze bronnen zullen moeten leiden tot een pakket aan maatregelen dat bijdraagt aan het halen van de doelstellingen in de provincie Utrecht.</p> <p>Daarnaast is er een nieuw coalitieakkoord in de maak. Hierin kan de provincie Utrecht ambities formuleren om de doelstellingen te halen. Bovenstaande kan daarbij als richtlijn/inspiratie dienen.</p>
JA21	4	In de Statenbrief wordt gesproken van de provincie als voorbeeld. Afgelopen winter stond echter de verwarming in de commissiekamer op 21,5 graden, terwijl 19 graden het maximum zou moeten zijn. Is dit aangepast dat dit niet meer voorkomt?	<p>Bij het verwarmen van de provinciale gebouwen wordt, op basis van het advies van de Rijksoverheid uit april 2022, een gemiddelde temperatuur aangehouden van 19 graden. Voorheen was deze basistemperatuur, gemeten over het gehele gebouw, gemiddeld 21 graden.</p> <p>Gebuikers in ruimten met een eigen thermostaat, zoals de commissiekamer, hebben de mogelijkheid de basistemperatuur met maximaal drie graden</p>

			<p>te verhogen of te verlagen. Het systeemtechnisch fixeren van de temperatuur op 19 graden per individuele ruimte is weliswaar mogelijk, maar dat heeft als nadeel dat ruimten extra gekoeld moeten worden in de zomer, hetgeen milieubelastender is dan verwarmen.</p> <p>Met het juiste gebruik van de automatische zonweringen kan de temperatuur constanter worden gehouden. Gebouwgebruikers wordt ook geadviseerd de thermostaat zo min mogelijk met de hand te bedienen. Dit zal in het najaar nogmaals onder de aandacht worden gebracht via intranet.</p>
GroenLinks	5	Welk emissiereductiedoel wil GS hanteren in het klimaatplan?	In het klimaatplan wordt voorsnog uitgegaan van de doelen uit het nationale Klimaatakkoord: 49% CO ₂ -reductie in 2030 en klimaatneutraliteit in 2050. Het in beeld brengen van de consequenties die het Kabinetsdoel van 55% CO ₂ -reductie in 2030 heeft op onze beleidsuitvoering is eveneens onderdeel van dit plan.
	6	Welke partners waren betrokken bij het formuleren van de doelen in de klimaatmonitor? Zijn zij nu ook betrokken bij het monitoren van de voortgang?	Het gaat hier om de partners die betrokken zijn bij de Regionale Energie Strategieën provincie Utrecht (de zogenaamde RES'en): regio U10, regio Foodvalley en de regio Amersfoort. Deze worden ook betrokken bij het monitoren van de voortgang.
	7	Voor de transitiestrategie geeft GS aan een voorstel te gaan doen hoe stakeholders betrokken gaan worden. Zijn er nu al partners betrokken bij het opstellen van het klimaatplan? Welke? Blijven zij betrokken bij de uitvoering van het klimaatplan?	Ja, dezelfde partners als genoemd in de beantwoording van vraag 6 (regio U10, regio Foodvalley en de regio Amersfoort) zijn betrokken in het voortraject van het klimaatplan. Zij blijven betrokken bij de uitvoering van het klimaatplan. Via andere programma's worden ook andere stakeholders betrokken bij sectorale klimaatmaatregelen.
	8	Hoe monitoren we momenteel de provinciale klimaatactiviteiten en resultaten daarvan (uitgebreider dan in de klimaatmonitor)? Zijn er al eerste stappen genomen in de ambitie om dit te verankeren in de P&C-cyclus en financiële kaders?	Monitoring vindt plaats aan de hand van de doelstellingen die zijn opgenomen in de doelenboom. Hierin staan de programmadoelen, beleidsdoelen en meerjarendoelen van de provincie vermeld. Er zijn inderdaad al stappen genomen: wij hebben begin 2023 de startnotitie 'klimaat in P&C-cyclus' vastgesteld, en het is ons streven om in de begroting voor 2024 voor het eerst een klimaatparagraaf toe te voegen waarin de stand van zaken ten aanzien van de klimaatdoelen van de provincie wordt toegelicht. Op 7 februari 2023 bent u hierover geïnformeerd met een Statenbrief (UTSP-1871515654-2183).
	9	In de klimaatmonitor is de ambitie om de emissies in de industrie te reduceren van 0,57 Mt naar minus 1,73 Mt. Zou het college een eerste inschatting kunnen geven van hoe we dat gaan realiseren?	Qua realisatie kunt u denken aan het toepassen van alternatieven voor cement en het bouwen met hout. Beide alternatieven bieden de mogelijkheid om CO ₂ op te slaan. Hieraan wordt invulling gegeven met het Convenant Duurzaam Bouwen.

			<p>De KEV stelt niet dat het om een dergelijke emissiereductie gaat. Voor de klimaatmonitor provincie Utrecht is op basis van de KEV een doorrekening naar rato gemaakt voor Utrecht: de genoemde 26-44%.</p> <p>Het Klimaatakkoord dateert uit 2019. Het Rijk heeft in haar coalitieakkoord van 2021 de doelstellingen aangescherpt naar 55% (en richt zich in zijn beleid op 60%). In dat kader heeft de minister van Klimaat & Energie recent een aanvullend klimaatpakket aan de Kamer aangeboden. Een deel van die maatregelen zal naar verwachting door decentrale overheden moeten worden opgepakt. Hierover vindt nog overleg plaats.</p>
	10	<p>De KEV berekent dat de emissiereductie in de provincie Utrecht tussen de 26-44% is in 2030. Wat zegt dat volgens het college over onze huidige inzet voor emissiereductie? Wat zijn de voornaamste oorzaken dat we nu nog geen 60% halen?</p>	<p>De belangrijkste reden is dat binnen de provincie Utrecht de meeste uitstoot komt uit Mobiliteit en uit Gebouwde Omgeving. De emissiereductie kost in die sectoren ook landelijk meer tijd dan in andere.</p> <p>Daarbij wordt het grootste deel van de maatregelen niet uitgevoerd onder de regie van de provincie, maar onder regie van het Rijk, Europa, gemeenten en de private sector. Daarnaast zijn de aanvullende maatregelen uit het klimaatpakket van de minister van Klimaat & Energie nog in voorbereiding en moeten nog worden vastgesteld en worden belegd bij de decentrale overheden.</p> <p>In het najaar van 2023 zullen GS een klimaatplan aanbieden aan PS. Onderdeel van dit plan zal een aanvullend pakket met klimaatmaatregelen zijn om de doelstellingen uit het klimaatakkoord te behalen. Naar verwachting wordt dit gepresenteerd in verschillende opties en/of scenario's.</p>
ChristenUnie	11	<p>Wat is de stand van zaken om beide doelen te bereiken?</p>	<p>Ten aanzien van het energieneutraal maken van de panden kan worden gesteld dat een deel van de kleinere werklocaties al energieneutraal is en dat een aantal andere locaties op koers ligt om ruim vóór 2035 energieneutraal te worden. Op de hoofdlocatie, het Huis voor de provincie, zijn en worden grote stappen in de richting van dit doel gezet; een roadmap (planning 3e kwartaal 2023) zal de verdere beleids- en investeringskeuzes inzichtelijk maken die hiervoor nodig zijn. Voor uitvoering van 'Van Utrecht naar Parijs' is per 1 juni 2023 een projectleider aangesteld.</p> <p>De stand van zaken per pand is als volgt:</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Huis voor de provincie: Het huis voor de provincie heeft energielabel C en voldoet hiermee aan de gestelde wettelijke eisen. Vanaf 2017 is de energielast van het pand met 25% gedaald (van een verbruik van 5.000.000 kWh in 2017 tot 3.750.000 kWh in 2022). Op dit moment wordt alle verlichting vervangen door led en worden diverse gebouwinstallaties op circulaire wijze verduurzaamd, waarmee de energielast verder omlaag wordt gebracht. Uiterlijk in het derde kwartaal wordt een roadmap opgeleverd om te komen tot energieneutraliteit in 2035. - Paushuize: Paushuize is sinds 2011 het duurzaamste monument van Nederland. Na de zomer wordt alle apparatuur volledig elektrisch en zal restwarmte worden gebruikt voor de verwarming van het tapwater. - Wegensteunpunt Huis ter Heide: beide panden op deze locatie hebben op dit moment energielabel A+++++ en zijn energieneutraal. - Wegensteunpunt De Meern: de verduurzaming van deze locatie is een vergevorderd stadium. Dit betekent dat het pand nagenoeg energieneutraal is. Het doel voor 2035 zal met het vervangen van de Cv-installatie door een warmtepomp dit jaar al worden bereikt. - Botenloods Baarn: dit pand is inmiddels energieneutraal. - De Tramremise en Busremise zijn respectievelijk 3 en 1 jaar oud en voldoen aan de laatste technische eisen. Voor de dieselaggregaat op het terrein is helaas nog geen alternatief beschikbaar. <p>De locaties Huis voor de provincie, Tramremise, Busremise, Huis ter Heide en Botenloods zijn inmiddels volledig gasloos. Locaties De Meern en Paushuize zullen nog in 2023 van het gas af gaan. De Tramremise, Busremise en De Meern hebben inmiddels zonnepanelen. Later in 2023 zal (naar verwachting) een aanbesteding worden uitgezet voor zonnepanelen voor het Huis voor de provincie. Onderzocht wordt of Paushuize als Rijksmonument hierin kan worden meegenomen. Ook loopt er op dit moment een aanbesteding voor extra laadpalen rondom het Huis voor de provincie.</p>
--	--	---

			Voor het energieneutraal maken van de gehele organisatie in 2040 is eerder door GS het kaderdocument 'CO ₂ -routekaart provincie Utrecht' vastgesteld. Op basis van deze routekaart is een uitvoeringsplan geschreven dat de stappen en acties beschrijft om deze doelen te bereiken. Dit plan zal direct na het zomerreces ter besluitvorming worden aangeboden aan GS. U zult met een Statenbrief worden geïnformeerd over het vervolg.
	12	Het onderzoek richt zich op 2035. Er was onvoldoende tijd om het doel in 2040 verder uit te werken in maatregelen. Dit zou nog volgen. Hoe staat het daar mee? Afhankelijk van de beantwoording van de technische vragen waarden we dit stuk op	Zie voor de beantwoording van deze vraag de laatste alinea van de beantwoording van vraag 11.
Volt	13	In het najaar van 2023 zal GS een klimaatplan aanbieden aan PS. Een monitoringssystematiek zal hier onderdeel van uitmaken. Is GS voornemens om naast monitoring ook een evaluatiesystematiek op te nemen (waarden van monitoringsuitkomsten tegen gestelde beleidsdoelen en ambitieniveaus)?	Ja. Bij monitoring wordt teruggekeken naar wat de maatregelen tot nu toe hebben opgeleverd aan emissiereductie. Daarnaast is het onze ambitie dat we, naast het terugkijken naar de resultaten van de afgelopen jaren, ook een trendlijn (prognose) per jaar willen opnemen, gericht op het doel voor 2030.
	14	Daarnaast stelt de SB dat "blinde vlekken in ons klimaatbeleid" zullen worden geïdentificeerd in het klimaatplan. De conclusie uit KEV 2022 is echter dat de doelstelling uit het Klimaatakkoord in Utrecht niet gehaald gaat worden. Volt vraagt zich af in hoeverre blinde vlekken nog moeten worden geïdentificeerd als we nu weten dat het beleid niet toereikend is. Zou GS kunnen overwegen om in het klimaatplan duidelijke opties op te nemen om de effectiviteit van het beleid te vergroten (en versnellen), alsmede een afwegingskader voor het kiezen van dergelijke opties. Dus naast toekomstig identificeren van blinde vlekken ook al de bekende opties opnemen, gezien de urgentie en achterblijvende resultaten.	Ja, onderdeel van het klimaatplan zal een aanvullend pakket met klimaatmaatregelen zijn om de doelstellingen uit het klimaatakkoord te behalen. Naar verwachting wordt dit gepresenteerd in verschillende opties en/of scenario's. Daarnaast zal het klimaatplan een procesbeschrijving geven van de wijze waarop het klimaatbeleid meer samenhang krijgt en op welke wijze beter kan worden gestuurd. Zie voor de beantwoording van de vraag over het vergroten van de effectiviteit van het beleid de beantwoording van vraag 10.
	15	Wordt er ook expliciet aandacht besteed aan burgerparticipatie in het klimaatplan, en zou een provinciaal klimaatberaad een instrument zijn dat GS wil overwegen?	Ja, er wordt nu onderzocht of het mogelijk is een klimaattransitiestrategie te ontwikkelen. Deze strategie richt zich onder andere op het betrekken van inwoners en ondernemers binnen de provincie Utrecht; een klimaatberaad kan daarin één van de instrumenten zijn. De kern van de strategie is de vraag hoe we als decentrale overheid, samen met onze inwoners en partners, de klimaattransitie kunnen helpen en versnellen.
	16	Welke belanghebbenden zijn en worden betrokken bij de totstandkoming van het klimaatplan? Is er een overzicht/register? En heeft GS overwogen om een proces van co-creatie op te nemen in de ontwikkeling van klimaatbeleid, ook naar de toekomst toe? Welke partijen zijn beoogd te worden	Er worden ambtelijk gesprekken gevoerd met de Regionale Energiestrategie-regio's (RES'en) om te zien of ze de klimaattransitiestrategie en de monitoringssystematiek in gezamenlijkheid met de provincie willen vormgeven. In deze strategie is aandacht voor participatie en het

	betrokken in het "participatieproces", hoe wordt evenredige betrokkenheid gewaarborgd, en worden burgers/inwoners ook als belangengroep betrokken?	betrekken van inwoners als belangengroep. Het voorstel hoe andere stakeholders worden betrokken bij de totstandkoming van het klimaatplan moet nog worden uitgewerkt. Hiervan is momenteel geen overzicht / register.
--	--	---